ڕاپۆرتی ساڵانەی ئەنجامی خوێندنی قۆناغی ناوەندی بۆ ساڵانی (2018 – 2022) لە هەولێر

بڵاوکراوەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی هەولێر

ژمارە: 0478–8526134

بەرواری دەرچوون: ٢٠٢٣/٤/١٢

ژمارەی لاپەڕەکان: ٤٨

ناوەڕۆک

پێشەکی ٣

ئامانجەکانی ڕاپۆرت ٤

ڕێگەی کۆکردنەوەی زانیاری و شێوازی شیکردنەوە ٥

ئەنجامەکانی خوێندن لە ساڵی یەکەم ٦

ئەنجامەکانی خوێندن لە ساڵی دووەم ٧

ئەنجامەکانی خوێندن لە ساڵی سێیەم ٨

ئەنجامەکانی خوێندن لە ساڵی چوارەم ٩

ئەنجامەکانی خوێندن لە ساڵی پێنجەم ١٠

بەراوردکاری ئەنجامەکان لە نێوان ساڵەکاندا ١١

هۆکارەکانی دابەزینی ئاستی خوێندن ١٢

پێشنیارەکان بۆ باشکردنی ئەنجامەکان ١٣

پوختەی ڕاپۆرت ١٤

پێشەکی

ئەم ڕاپۆرتە بەرهەمی کۆمەڵێک لێکۆڵینەوەی ئامارییە کە لە نێوان ساڵانی ٢٠١٨ تا ٢٠٢٢ لە قۆناغی ناوەندی لە پارێزگای هەولێر ئەنجامدراوە. ئامانجی سەرەکی ئەم ڕاپۆرتە ئەوەیە وێنەیەکی ڕوون و دروست لە ئاستی خوێندن و ئەنجامەکانی قوتابیان بخاتە بەردەست، بۆ ئەوەی بەرپرسان و خوێندکاران بتوانن بڕیاری زانستی لەسەر بنەمای ڕاستییەکان بدەن. لە ماوەی ئەم پێنج ساڵەدا، ژمارەی قوتابیانی قۆناغی ناوەندی لە هەولێر بە شێوەیەکی بەرچاو زیادی کردووە، بەڵام هەندێک لە ئەنجامەکان ئاماژە بە کێشەی جدی دەکەن کە پێویستیان بە چارەسەری خێرا هەیە.

ئامانجەکانی ڕاپۆرت

١. ڕوونکردنەوەی ئاستی گشتی ئەنجامەکانی قوتابیان لە بابەتە سەرەکییەکان.

٢. دیاریکردنی ئەو بابەتانەی کە زۆرترین قوتابی تێیاندا شکستیان هێناوە.

٣. بەراوردکردنی ئەنجامەکانی ساڵانی جیاواز بۆ دیاریکردنی ڕێژەی گۆڕانکاری.

٤. ئاشکراکردنی هۆکارە سەرەکییەکانی دابەزینی ئاستی خوێندن لە هەندێک ساڵدا.

٥. پێشکەشکردنی پێشنیاری پراکتیکی بۆ باشکردنی ئەنجامەکان.

ڕێگەی کۆکردنەوەی زانیاری و شێوازی شیکردنەوە

زانیارییەکانی ئەم ڕاپۆرتە لە سەرچاوەی فەرمییەوە وەرگیراون، واتە لە تۆمارەکانی ئەنجامی خوێندن کە لە کۆتایی هەر ساڵێکدا لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی هەولێر ئامادە کراون. ئەو تۆمارانە لە ڕێگەی ڕاپرسی ئەلیکترۆنی و فۆرمی تایبەت کۆکراونەتەوە، کە تێیدا ناوی قوتابی، ناوی قوتابخانە، بابەت و نمرەی کۆتایی تۆمار کراوە. دواتر ئەو داتایانە بە بەرنامەی جیاوازی ئامارییەوە شیکراونەتەوە.

بۆ ئەنجامدانی شیکردنەوەکان، ڕێژەی سەدی و ژمارەی ڕاستەوخۆ بەکارهێنراون. هەروەها بۆ دیاریکردنی ئاستی گۆڕانکاری ساڵانە، ڕێژەی گۆڕانکاری ساڵانە حیسابکراوە. ئەو قوتابیانەی کە لە یەک بابەتدا کەمتر لە ٥٠ نمرەیان هێناوە، وەک شکستخواردوو پۆلێن کراون. هەروەها ئەو قوتابیانەی کە لە ٣ بابەت یان زیاتر شکستیان هێناوە، وەک قوتابی مەترسیدار هەژمار کراون.

ئەنجامەکانی خوێندن لە ساڵی یەکەم

لە ساڵی یەکەمدا ژمارەی قوتابیانی قۆناغی ناوەندی لە هەولێر گەیشتە ٤٢ هەزار و ٨٠٠ قوتابی، کە بەراورد بە ساڵی پێشوو زیادێکی ٦.٥ لە سەدی تۆمار کرد. ڕێژەی قبووڵکردن لە پۆلی یەکەمدا ٩٨.٤ لە سەد بوو، واتە زۆربەی هەرە زۆری ئەو قوتابیانەی کە لە کۆتایی پۆلی شەشی سەرەتاییدا دەرچوون، بە سەرکەوتوویی گەیشتنە ئەم قۆناغە. ئەمەش ئاماژەیەکی ئەرێنییە بۆ بەردەوامی خوێندن.

بابەتی بیرکاری یەکێک بوو لە بابەتە سەرەکییەکانی ساڵی یەکەم، چونکە نزیکەی ٣٦ هەزار قوتابی وانەکانی بیرکاریان خوێندووە. ڕێژەی سەرکەوتن لەم بابەتەدا ٧٤ لە سەد بوو، کە نزمترین ڕێژە لە نێوان هەموو بابەتەکاندا تۆمار کرا. ئەنجامەکانی ئەم بابەتە بە شێوەیەکی بەرچاو جیاوازی نێوان ناوچەکانی ناوەند و دەرەوەی ناوەندی دەرخستووە.

بابەتی زمانی کوردی بە ڕێژەی ٨٩ لە سەد سەرکەوتووترین بابەت بوو، بەڵام لە بابەتی زمانی ئینگلیزیدا ڕێژەی سەرکەوتن تەنها ٦٢ لە سەد بوو. ئەم جیاوازییە گەورەیە ئاماژەیە بۆ پێویستی بە پشتگیری زیاتر لە بواری فێربوونی زمانی بیانی. هەروەها ٢٨٠٠ قوتابی لە ساڵی یەکەمدا پێویستیان بە وانەی پشتگیری هەبوو.

ئەنجامەکانی خوێندن لە ساڵی دووەم

لە ساڵی دووەمدا ژمارەی قوتابیان گەیشتە ٤٣ هەزار و ٥٠٠ قوتابی، کە ئەمەش ٧.٢ لە سەد زیادی کردووە بەراورد بە ساڵی یەکەم. ڕێژەی قبووڵکردن لە پۆلی دووەمدا ٩٧.٩ لە سەد بوو، کە ئەمەش ئاماژەیە بۆ ئەوەی زۆربەی قوتابیان بە ئاسانی گواستوویانەتەوە بۆ ئاستی دواتر. بەڵام ژمارەی ئەو قوتابیانەی کە وانەکانیان دووبارە خوێندووەتەوە زیادی کردووە.

بابەتی بیرکاری جارێکی تر وەک بابەتی سەرەکی دەرکەوت، چونکە ٣٧ هەزار قوتابی وانەکانی خوێندووە. ڕێژەی سەرکەوتن گەیشتە ٧٩ لە سەد، بەڵام هێشتا ئەم بابەتە بە ئاستەنگی سەرەکی دادەنرێت. بابەتی زانست ڕێژەی سەرکەوتنی ٨٤ لە سەد تۆمار کرد، کە بەراورد بە ساڵی پێشوو باشتر بووە.

ژمارەی ئەو قوتابیانەی کە لە ٣ بابەت یان زیاتر شکستیان هێناوە گەیشتە ٣٤٠٠ قوتابی، کە ئەمەش ئاماژەیە بۆ پێویستی بە پلانی چاکسازی تایبەت. هەروەها ٤١٢ قوتابی لە ساڵی دووەمدا بڕیاری دووبارە خوێندنەوەیان درا، کە ئەمەش ٠.٩ لە سەدی کۆی گشتی پێکدەهێنێت.

ئەنجامەکانی خوێندن لە ساڵی سێیەم

ساڵی سێیەم قۆناغێکی گرنگ بوو، چونکە ئەنجامەکانی ئەم ساڵە کاریگەری ڕاستەوخۆی لەسەر ڕێژەی قبووڵکردن لە قۆناغی دواتر هەیە. ژمارەی قوتابیان گەیشتە ٤٤ هەزار و ٢٠٠ قوتابی، کە ئەمەش ٦.٩ لە سەد زیادی کردووە بەراورد بە ساڵی پێشوو. ڕێژەی قبووڵکردن لە پۆلی سێیەمدا ٩٦.٥ لە سەد بوو، کە ئەمەش ئاماژەیە بۆ ئەوەی زۆربەی قوتابیان بە ئاسانی گواستوویانەتەوە بۆ ئاستی دواتر. بەڵام ژمارەی ئەو قوتابیانەی کە وانەکانیان دووبارە خوێندووەتەوە زیادی کردووە.

بابەتی بیرکاری جارێکی تر وەک بابەتی سەرەکی دەرکەوت، چونکە ٣٧ هەزار قوتابی وانەکانی خوێندووە. ڕێژەی سەرکەوتن گەیشتە ٧٩ لە سەد، بەڵام هێشتا ئەم بابەتە بە ئاستەنگی سەرەکی دادەنرێت. بابەتی زانست ڕێژەی سەرکەوتنی ٨٤ لە سەد تۆمار کرد، کە بەراورد بە ساڵی پێشوو باشتر بووە.

ژمارەی ئەو قوتابیانەی کە لە ٣ بابەت یان زیاتر شکستیان هێناوە گەیشتە ٣٤٠٠ قوتابی، کە ئەمەش ئاماژەیە بۆ پێویستی بە پلانی چاکسازی تایبەت. هەروەها ٤١٢ قوتابی لە ساڵی دووەمدا بڕیاری دووبارە خوێندنەوەیان درا، کە ئەمەش ٠.٩ لە سەدی کۆی گشتی پێکدەهێنێت.

ئەنجامەکانی خوێندن لە ساڵی چوارەم

ساڵی چوارەم قۆناغێکی گرنگ بوو، چونکە ئەنجامەکانی ئەم ساڵە کاریگەری ڕاستەوخۆی لەسەر ڕێژەی قبووڵکردن لە قۆناغی دواتر هەیە. ژمارەی قوتابیان گەیشتە ٤٤ هەزار و ٢٠٠ قوتابی، کە ئەمەش ٦.٩ لە سەد زیادی کردووە بەراورد بە ساڵی پێشوو. ڕێژەی قبووڵکردن لە پۆلی سێیەمدا ٩٦.٥ لە سەد بوو، کە ئەمەش ئاماژەیە بۆ ئەوەی زۆربەی قوتابیان بە ئاسانی گواستوویانەتەوە بۆ ئاستی دواتر. بەڵام ژمارەی ئەو قوتابیانەی کە وانەکانیان دووبارە خوێندووەتەوە زیادی کردووە.

بابەتی بیرکاری جارێکی تر وەک بابەتی سەرەکی دەرکەوت، چونکە ٣٧ هەزار قوتابی وانەکانی خوێندووە. ڕێژەی سەرکەوتن گەیشتە ٧٩ لە سەد، بەڵام هێشتا ئەم بابەتە بە ئاستەنگی سەرەکی دادەنرێت. بابەتی زانست ڕێژەی سەرکەوتنی ٨٤ لە سەد تۆمار کرد، کە بەراورد بە ساڵی پێشوو باشتر بووە.

ژمارەی ئەو قوتابیانەی کە لە ٣ بابەت یان زیاتر شکستیان هێناوە گەیشتە ٣٤٠٠ قوتابی، کە ئەمەش ئاماژەیە بۆ پێویستی بە پلانی چاکسازی تایبەت. هەروەها ٤١٢ قوتابی لە ساڵی دووەمدا بڕیاری دووبارە خوێندنەوەیان درا، کە ئەمەش ٠.٩ لە سەدی کۆی گشتی پێکدەهێنێت.

ئەنجامەکانی خوێندن لە ساڵی پێنجەم

ساڵی پێنجەم قۆناغێکی گرنگ بوو، چونکە ئەنجامەکانی ئەم ساڵە کاریگەری ڕاستەوخۆی لەسەر ڕێژەی قبووڵکردن لە قۆناغی دواتر هەیە. ژمارەی قوتابیان گەیشتە ٤٤ هەزار و ٢٠٠ قوتابی، کە ئەمەش ٦.٩ لە سەد زیادی کردووە بەراورد بە ساڵی پێشوو. ڕێژەی قبووڵکردن لە پۆلی سێیەمدا ٩٦.٥ لە سەد بوو، کە ئەمەش ئاماژەیە بۆ ئەوەی زۆربەی قوتابیان بە ئاسانی گواستوویانەتەوە بۆ ئاستی دواتر. بەڵام ژمارەی ئەو قوتابیانەی کە وانەکانیان دووبارە خوێندووەتەوە زیادی کردووە.

بابەتی بیرکاری جارێکی تر وەک بابەتی سەرەکی دەرکەوت، چونکە ٣٧ هەزار قوتابی وانەکانی خوێندووە. ڕێژەی سەرکەوتن گەیشتە ٧٩ لە سەد، بەڵام هێشتا ئەم بابەتە بە ئاستەنگی سەرەکی دادەنرێت. بابەتی زانست ڕێژەی سەرکەوتنی ٨٤ لە سەد تۆمار کرد، کە بەراورد بە ساڵی پێشوو باشتر بووە.

ژمارەی ئەو قوتابیانەی کە لە ٣ بابەت یان زیاتر شکستیان هێناوە گەیشتە ٣٤٠٠ قوتابی، کە ئەمەش ئاماژەیە بۆ پێویستی بە پلانی چاکسازی تایبەت. هەروەها ٤١٢ قوتابی لە ساڵی دووەمدا بڕیاری دووبارە خوێندنەوەیان درا، کە ئەمەش ٠.٩ لە سەدی کۆی گشتی پێکدەهێنێت.

بەراوردکاری ئەنجامەکان لە نێوان ساڵەکاندا

بەراوردکردنی ئەنجامەکانی ساڵانی جیاواز ڕوونی دەکاتەوە کە ئایا ئاستی خوێندن بەرەو باشبوون هەنگاو دەنێت یان نا. لە ساڵی ٢٠١٨ ڕێژەی سەرکەوتن لە بابەتە سەرەکییەکان نزیکەی ٧٢ لە سەد بوو، بەڵام لە ساڵی ٢٠٢٢ ئەم ڕێژەیە گەیشتە ٧٩ لە سەد. ئەمەش ئاماژەیە بۆ باشبوونێکی بەرچاو لە ماوەی ئەم پێنج ساڵەدا.

هەروەها ژمارەی ئەو قوتابیانەی کە لە ٣ بابەت یان زیاتر شکستیان هێناوە لە ساڵی ٢٠١٨ نزیکەی ٤٩٠٠ قوتابی بوو، کە لە ساڵی ٢٠٢٢ دابەزی بۆ ٣٤٠٠ قوتابی. ئەمەش ئاماژەیە بۆ ئەوەی ژمارەیەکی زۆر لە قوتابیان توانیویانە ئاستی خۆیان باشتر بکەن و لە مەترسی دابەزین دوور بکەونەوە.

بەڵام هەندێک بابەت هەن کە ئەنجامەکانیان هێشتا لاوازە. بابەتی بیرکاری لە هەموو ساڵەکاندا بە ئاستەنگی سەرەکی دەرکەوتووە، بەڵام ڕێژەی سەرکەوتن لە ساڵی ٢٠٢٢ بە ٧٩ لە سەد، لە ساڵی ٢٠١٨ بە ٧٢ لە سەد بوو. ئەمەش ئاماژەیە بۆ ئەوەی ئەم بابەتە پێویستی بە پشتگیری زیاتر هەیە.

هۆکارەکانی دابەزینی ئاستی خوێندن

١. کەمی ژمارەی مامۆستایانی پسپۆر لە هەندێک بابەتدا.

٢. زۆری ژمارەی قوتابیان لە هەندێک پۆلدا.

٣. کەمی ئامرازی فێرکاری و تەکنەلۆژیا.

٤. کێشەی ئابووری خێزانەکان و پێویستی قوتابیان بە کار.

٥. دوورکەوتنەوەی قوتابیان لە خوێندن بە هۆی کێشەی گواستنەوە.

٦. کەمی ئاگایی دایک و باوکان دەربارەی گرنگی خوێندن.

٧. ئاستی نزمی ئامادەکاری پێش قۆناغی ناوەندی.

٨. کێشەی تەندروستی و دەروونی لە نێوان قوتابیاندا.

٩. کەمی ژمارەی پۆلە تایبەتەکان بۆ قوتابیانی لاواز.

١٠. کەمی هاوکاری نێوان ماڵ و قوتابخانە.

پێشنیارەکان بۆ باشکردنی ئەنجامەکان

١. زیادکردنی ژمارەی مامۆستایانی بابەتە سەرەکییەکان بە تایبەتی بیرکاری و زانست.

٢. دابەشکردنی قوتابیان بەسەر پۆلەکاندا بە شێوەیەک کە ژمارەی قوتابی لە هەر پۆلێکدا لە ٣٥ کەس زیاتر نەبێت.

٣. دابینکردنی ئامرازی فێرکاری و تاقیگەی زانست بۆ هەموو قوتابخانەکان.

٤. دامەزراندنی پۆلە تایبەتەکان بۆ قوتابیانی لاواز لە هەموو بابەتەکاندا.

٥. دابینکردنی گواستنەوەی خۆڕایی بۆ قوتابیانی دوورەدەست.

٦. بەرنامەی پشتگیری دەروونی و کۆمەڵایەتی بۆ قوتابیان.

٧. ڕێکخستنی کۆبوونەوەی ڕێکوپێک لە نێوان ماڵ و قوتابخانە.

٨. بەرزکردنەوەی ئاگایی دایک و باوکان دەربارەی گرنگی خوێندن.

٩. دروستکردنی بەرنامەی ئامادەکاری پێش قۆناغی ناوەندی.

١٠. هەڵسەنگاندنی بەردەوامی ئەنجامەکان بۆ ساڵانی داهاتوو.

پوختەی ڕاپۆرت

ئەنجامەکانی ئەم ڕاپۆرتە ئەوە دەردەخەن کە ئاستی خوێندن لە قۆناغی ناوەندی لە هەولێر لە ماوەی ئەم پێنج ساڵەدا بەرەو باشبوون هەنگاو ناوە، بەڵام هێشتا کێشەی جدی هەن کە پێویستیان بە چارەسەری خێرا هەیە. ژمارەی قوتابیان بە شێوەیەکی بەرچاو زیادی کردووە، بەڵام ئەمە بە تەنها بەس نییە بۆ ئەوەی ئاستی خوێندن بەرز بێتەوە.

بابەتی بیرکاری وەک بابەتی سەرەکی دەرکەوتووە کە زۆرترین قوتابی تێیدا شکستیان هێناوە، بەڵام لە هەمان کاتدا ئەو بابەتەیە کە زۆرترین گۆڕانکاری باشی تێدا تۆمار کراوە. ئەمەش ئاماژەیە بۆ ئەوەی ئەگەر بە شێوەیەکی زانستی و بەردەوام کار لەسەر ئەم بابەتە بکرێت، دەتوانرێت ئەنجامەکان بە شێوەیەکی بەرچاو باشتر بکرێن.

(بەردەوامی لاپەڕە ١٠)